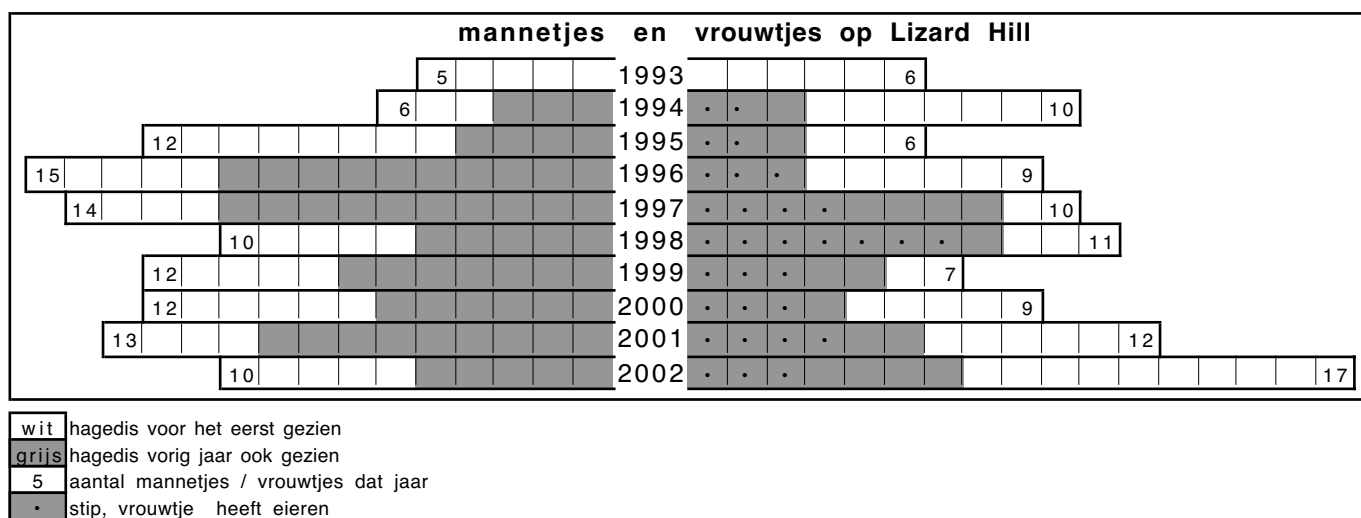

Tien jaar Lizard Hill

Toen Conn Barrett in maart dit voorjaar voor het elfde jaar op rij in de startblokken stond om de hagedissen op Lizard Hill te fotograferen werd hij geconfronteerd met de verbrande resten van de duindoornstruiken waar de meeste van zijn hagedissen zich normaliter schuil houden (zie pagina 2 van deze Nieuwsbrief). Er waren uiteraard geen hagedissen te zien. Nu, begin juli, heeft hij enkele hagedissen teruggezien, maar de continuïteit in het onderzoek is verbroken. Dat is de reden dat we hier een samenvatting geven van tien jaar fotogegevens die het onderzoek van Conn heeft opgeleverd.

Lizard Hill is maar een deel van het traject van Conn Barrett. Het is een klein duin tussen wandelpad en duinmeer, maar er zitten veel hagedissen die wekelijks gefotografeerd werden. Aangezien alle hagedissen een duidelijk herkenbaar en verschillend kleur-

patroon op de rug hebben, was het mogelijk om de hagedissen individueel te volgen. Dat is 10 jaar op rij gebeurd, en er zijn vele honderden foto's van hagedissen gemaakt. Dit alles heeft een schat aan gegevens opgeleverd, waarvan we hier alvast een paar feiten onthullen.

Overzicht van 10 jaar zandhagedisfoto's op Lizard Hill. Per jaar is aangegeven hoeveel verschillende volwassen hagedissen aanwezig waren, opgesplitst naar mannetjes (links) en vrouwtjes (rechts). Dit is te zien aan de lengte van de balkjes en het getal. De balkjes zijn wit en grijs. Wit staat voor de hagedissen die dat jaar voor het eerst op Lizard Hill verschenen; grijs staat voor de hagedissen die ook al het jaar ervoor op Lizard Hill te zien waren. Bij de vrouwtjes is aangegeven of een vrouwtje eieren had. Voorbeeld: in het jaar 2000 waren twaalf verschillende mannetjes en negen vrouwtjes aanwezig, waarvan zes mannetjes en vijf vrouwtjes in 2000 voor het eerst. Van de vier reeds bekende vrouwtjes in 2000 hebben er drie eieren gelegd.

50 mannetjes en 51 vrouwtjes

In totaal zijn 101 verschillende volwassen zandhagedissen gefotografeerd, velen tientallen keren. De sexratio bleek fifty-fifty, 50 mannetjes en 51 vrouwtjes. Deze 101 volwassen hagedissen zijn ofwel meer seizoenen of tijdens één seizoen op Lizard Hill gezien. Dat laatste was het geval voor 17 mannetjes en 27 vrouwtjes. De overige 57 hagedissen waren twee, drie of meer seizoenen achter elkaar aanwezig. Een vrouwtje die zeven jaren aanwezig was spant de kroon. Een mannetje was zes jaren aanwezig.

In het voorjaar, in maart, bleken vrijwel alle hagedissen die op Lizard Hill rondkropen 'oude bekenden' te zijn. In de loop van de zomer, vanaf eind mei, kwamen er nieuwe dieren bij, meestal subadulten die in hun tweede of derde jaar zijn.

zwangere vrouwtjes

Aan de vrouwtjes was duidelijk te zien of ze wel of niet gepaard hadden (littekens) en zwanger waren. De eieren werden niet op Lizard Hill gelegd, maar elders.

Een vrouwtje was dan meestal een week of langer afwezig van Lizard Hill, en kwam sterk afgeslankt weer terug. Jonge vrouwtjes paarden soms wel maar werden niet zwanger. Vrouwtjes die voor het eerst eieren hadden waren drie of vier winters oud. Het volgende jaar werd zo'n zelfde vrouwtje weer zwanger. Het vrouwtje dat zeven jaar op Lizard Hill was heeft vijf jaar achter elkaar eieren gelegd. Het laatste jaar is ze van het eieren leggen niet meer teruggekomen, ze was toen negen of tien jaar oud. Er zijn diverse vrouwtjes die vier keer eieren gelegd hebben. In de tabel is te zien dat in het jaar 1998 maar liefst zeven vrouwtjes zwanger waren, en ook allemaal hebben ze toen eieren gelegd.

Mannetjes

Meestal is er één man van de groep duidelijk dominant. Dat is vaak het grootste en tevens oudste mannetje. Dat is goed te zien want als het dominante mannetje actief is houden de andere mannetjes zich gedeisd. Zo'n dominant mannetje paart met meer vrouwtjes dan de andere mannetjes, die krijgen daar minder kans voor, hoewel het wel gebeurt. Een vrouwtje paart ook wel vaker en met verschillende mannetjes.

De plek Lizard Hill is maar klein, minder dan een kwart hectare, en het is ongelooflijk dat er jaarlijks zo'n 25 volwassen hagedissen kunnen leven, waarbij ze meestal een eigen plekje vinden vooral in en onder (duindoorn)struiken. En dat ze daar ook, of vlakbij, overwinteren. Eieren leggen doen de vrouwtjes er niet en dat is wel zo veilig met zoveel hagedissen die een jong hagedisje voor een lekker hapje aanzien.

*Mannetje zandhagedis van
Lizard Hill (foto Conn Barrett)*

Zandhagedissen in duinreep 's-Gravenzande

Tussen Hoek van Holland en Monster is de duinstrook uiterst smal. Sinds 1982 werden geen zandhagedissen meer waargenomen in deze zeereep en sinds 1985 ook niet meer in de duinen bij Hoek van Holland. Het leek erop dat zandhagedissen daar niet meer voorkwamen. Maar ze zijn er nog wel. We weten dat dankzij Rinse van der Vliet die een bericht doorgaf van vogelaar Ton van Schie, de waarnemer van twee zandhagedissen op 8 mei dit jaar, in de zeereep langs De Banken, te 's-Gravenzande.

Ton van Schie over zijn waarneming: "Jaap Hoogenboom een plaatselijke vogelfotograaf vertelde mij dat hij in

vorige jaren daar wel eens een Hagedis zag, ik heb mij wat in die dieren verdiept en nu blijkt dat ik vaak op de verkeerde tijd en plaats keek. Nu ik vroeger op de dag ga kijken op een pad waar ik anders weinig kom zie ik ze ineens wel, ze zitten in het zandige deel net achter de eerste duinkoppen je kijkt net niet op het strand, Jacco Duindam is daar ook gaan kijken en had ook succes. Ik dacht altijd dat het behoorlijk warm moest wezen om ze te zien maar dan zijn ze je schijnbaar altijd te vlug af."

Ton en Rinse, BEDANKT, goed dat we dit weten.